

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 411/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 2631/25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava v konaní vedenom pod č. 1750340-1/21-2014-DT a jeho rozhodnutiami z 29. júla 2014 a 12. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej len „ústav na výkon väzby“) v disciplinárnom konaní vedenom pod č. 1750340-1/21-2014-DT a jeho rozhodnutiami z 29. júla 2014 a 12. augusta 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v období od 12. apríla 2014 do 15. januára 2015 nachádzal vo väzbe v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 5 T 52/2009. Z väzby bol prepustený uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015. Počas výkonu väzbu bol „29. 07. 2014... ústavne nekonformne a na podklade tomu nespravodlivého konania porušovateľa... odsúdený v disciplinárnom trestnom konaní č. k. 1750340-1/21-2014-DT pokarhaním a následne bez vyčkania na právoplatnosť a vykonateľnosť tohto rozhodnutia bol premiestnený už dňa 29. 07. 2014 z tzv. otvoreného režimu na tzv. štandard, kde bol ponižujúco väznený v cele pred dvoch väzňov do jeho prepustenia z väzby dňa 15. 01. 2015 – teda fakticky 7 mesiacov izolácie a obmedzenia slobody pohybu, pričom mu boli neprípustne obmedzené návštevy s manželkou, boli svojvoľne nevykonané, bolo mu obmedzené telefonovanie s manželkou a deťmi, bolo mu marené telefonické spojenie s jeho advokátmi..., dokonca došlo k tomu, že bola neprípustne kontrolovaná pošta sťažovateľa s advokátmi... Sťažovateľ bol nútený za asistencie policajtov a ich obuškov sa vyzliekať donaha, bol na ňom vykonávaný pravidelne filcung... Zdravotný stav sťažovateľa – invalidného dôchodcu – sa pod vplyvom ponižujúceho a neludského zaobchádzania, pravidelného nočného budenia rozsvetovaním svetiel a kontroly rapídne zhoršil, takže aj v čase podania tejto sťažnosti ešte stále sa podrobuje liečeniu.“.

Sťažovateľ uvádza, že k týmto zásahom počas výkonu väzby došlo na základe rozhodnutia ústavu na výkon väzby z 29. júla 2014 o uložení disciplinárneho trestu, ktoré nebolo podpísané a opatrené odtlačkom úradnej pečiatky, v ďalšom vyhotovení obsahovalo nesprávne poučenie, že podanie odvolania nemá odkladný účinok, rozhodnutie v opravenej verzii obsahujúcej správne poučenie bolo podľa sťažovateľa antedatované, nebolo podpísané a opatrené odtlačkom úradnej pečiatky. Rozhodnutie o odvolaní z 12. augusta 2014 neobsahovalo spisovú značku konania a pri podpise úradnej osoby neboli uvedené hodnosť, meno, priezvisko a funkcia. Sťažovateľ ďalej uvádza, že mu bolo „znemožnené, aby si v primeranej lehote zvolil obhajcu, nemal vedomosť o svedkoch, ktorí svedčili proti nemu z radov policajtov ZVJS, nemohol dosiahnuť ich predvolanie k vypočutiu za rovnakých podmienok ako porušovateľ, bolo mu znemožnené im klásť otázky a tým dosiahnuť rozhodnutie vo svoj prospech – teda došlo zásadným spôsobom k porušeniu jeho práva na obhajobu a spravodlivé súdne konanie“.

Sťažovateľ sa domáhal preskúmania zákonnosti postupu ústavu na výkon väzby podaním adresovaným Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ktoré vybavila Okresná prokuratúra Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) prípisom č. k. 3 Pn 236/14/1101-10 z 19. novembra 2014. Následne požiadal o preskúmanie postupu okresnej prokuratúry Krajskú prokuratúru v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“). O výsledku preskúmania bol sťažovateľ upovedomený prípisom krajskej prokuratúry č. k. 3 Kn 1/14/1100-124 z 27. februára 2015, ktorá v ňom konštatovala, že nezistila pochybenia v postupe okresnej prokuratúry ani v postupe ústavu na výkon väzby pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho trestu, ktoré by boli dôvodom na vydanie iného rozhodnutia.

Vybavenie svojho podania krajskou prokuratúrou považuje sťažovateľ za „nezákonné a protiústavné, nepresvedčivo odôvodnené, neprípustne legalizujúce protiústavné konanie porušovateľa ako aj ústavne nekonformný postup a laxný prístup Okresnej prokuratúry Bratislava I“.

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho práv došlo „zneužitím inštitútu špeciálneho režimu väzby bez existencie zákonných rozhodnutí dňa 29. 07. 2014 a 12. 08. 2014 (konečné rozhodnutie – opätovne nezákonné)“, a preto navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva a slobody [REDAKOVANÉ] chránené podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b, c, d, čl. 8 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ústavu na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, Chorvátska č. 5, 812 29 Bratislava v disciplinárnom konaní vedenom pod č. 1750340-1/21 -2014-DT porušené boli.

2. rozhodnutia vydané Ústavom na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, Chorvátska č. 5, 812 29 Bratislava v disciplinárnom konaní vedenom pod č. 1750340-1/21-2014-DT dňa 29. 07. 2014 a dňa 12. 08. 2014 sa zrušujú.

3. rozhodnutie Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 3 Kn 1/14/1100-124 zo dňa 27. 02. 2015 sa zrušuje

... [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 70.000,- Eur, ktoré je Ústavu na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

... [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 294,08 Eur, ktoré je Ústavu na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Bratislava povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Sťažovateľ, ktorý je zastúpený advokátkou, ktorá je zodpovedná za podanie sťažnosti spĺňajúcej všetky náležitosti a podmienky konania pred ústavným súdom, navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že k porušeniu jeho práv došlo postupom ústavu na výkon väzby v disciplinárnom konaní. V tomto konaní bolo vydané rozhodnutie z 29. júla 2014, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia podľa § 30 ods. 1 písm. a) zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone väzby“), za čo mu bol uložený disciplinárny trest podľa § 40 ods. 3 písm. a) zákona o výkone väzby – pokarhanie. Odvolanie sťažovateľa bolo zamietnuté a napadnuté rozhodnutie potvrdené rozhodnutím ústavu na výkon väzby z 12. augusta 2014.

Podľa § 59 zákona o výkone väzby dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu. Zákon o výkone väzby tu odkazuje na § 18 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Podľa § 18 ods. 1 zákona o výkone väzby prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova na základe rozhodnutia súdu, ako aj v celách policajného zaistenia, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný

- a) vykonávať previerky zachovávanía zákonnosti v miestach uvedených v odseku 1,
- b) písomným príkazom ihneď prepustiť na slobodu osobu držanú v mieste uvedenom v odseku 1 nezákonne bez rozhodnutia alebo v rozpore s rozhodnutím súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu,
- c) písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom,
- d) dozerať, aby sťažnosti a oznámenia osôb držaných v miestach uvedených v odseku 1 sa bez meškania odoslali tým orgánom alebo činiteľom, ktorým sú adresované.

Z uvedenej zákonnej úpravy vyplýva, že preskúmanie zákonnosti rozhodnutí o disciplinárnom previnení, ako aj príkazov a opatrení ústavu na výkon väzby týkajúcich sa výkonu väzby patrí do právomoci príslušnej prokuratúry, ktorá je povinná v prípade zistenia porušenia právnych predpisov ústavom na výkon väzby zabezpečiť nápravu

protiprávneho stavu (obdobne napr. uznesenie sp. zn. I. ÚS 265/2012, ktoré odkazuje aj na judikatúru všeobecných súdov – uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 53/2011 z 20. marca 2012).

Sťažovateľ požiadal o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí ústavu na výkon väzby okresnú prokuratúru a o prešetrenie jej postupu krajskú prokuratúru. Využil tak účinné právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam ústavu na výkon väzby. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc zaoberať sa vytýkanými nedostatkami a posudzovaním zákonnosti napadnutých rozhodnutí ústavu na výkon väzby. S výsledkom preskúmania zo strany prokuratúry sťažovateľ nesúhlasí, orgány prokuratúry však v sťažnosti za porušovateľa svojich práv neoznačil. Ústavný súd preto s poukazom na viazanosť petitom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Zo sťažnosti tiež vyplýva, že argumentácia sťažovateľa je zameraná aj na následné opatrenia vo výkone väzby súvisiace s preradením do štandardného režimu výkonu väzby, ku ktorému došlo v nadväznosti na jeho potrestanie za disciplinárne previnenie. Ústavný súd aj v tejto súvislosti odkazuje na právne prostriedky podľa § 18 ods. 2 zákona o prokuratúre, ktoré má k dispozícii príslušný prokurátor v prípade zistenia, že vo vzťahu k obvinenému sú počas výkonu väzby vykonávané opatrenia v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom. Z predloženej dokumentácie obsahujúcej žiadosti adresované generálnej prokuratúre a krajskej prokuratúre nevyplýva, že sťažovateľ žiadal aj o preskúmanie týchto opatrení.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd aj vo veci sťažovateľa zotrval na svojej stabilizovanej judikatúre, podľa ktorej je každý sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa postupu ústavu na výkon väzby prijatého v nadväznosti na napadnuté rozhodnutia ústavu na výkon väzby podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2015